

מאמר ה' – תפקידן של תרי"ב מצות

שאלות:

א. ידוע שהכלל של "ואהבת לרעך" מוביל את האדם לידי אהבת ה' כמו שביאר בעל הסולם. לפי כלל זה יש להבין בשביל מה צריך את שאר תרי"ב מצות.

יש לומר, שבכל דבר בעולם כשיש כלל, היינו שיש פרטים, והפרטים הם הפועלים ובונים את הפרט. פירוש, שהכלל אינו נבנה אלא ע"י הרבה פרטים שהם פועלים שיהיה כלל. כמו ציבור שהוא מוגדר ככלל, הוא ע"י עשרה יחידים, וכל יחיד הוא הפועל להגיע לידי הכלל של מניין, וכשיש מנין אפשר לומר קדיש וכדו',

משום שאז התחדש הכלל של "מנין", אבל מובן מאליו שהמנין האמור לא היה יכול להתחדש אלא ע"י עשרה יחידים.

ויש לומר שהכלל הוא אהבת הבריות, ואהבת הבריות נעשו ע"י תרי"ב מצות. נמצא שיש כאן תרי"ב פרטים, ואז נוכל להגיע להכלל שהוא אהבת הבריות¹, וכשיש את הכלל האמור אז נזכה לאהבת ה'.

אלא שלפי הדברים הללו יש להקשות שהרי אין האדם יכול לקיים את כל המצוות, ויש לומר ע"י מצוות הערבות הוא יכול לקיים, משום שנבחן שכל ישראל ערבים זה לזה, ולכך נבחן שכל אחד קיים את כל המצוות.

¹ כך ביאר והאריך בעל הסולם במאמר מתן תורה, ובעיקר באות ב':

ואם עוד אפשר לנו להתיגע ולמצוא דרך ליישב דבריהם שבכאן, הנה ערוך לעינינו מאמר שני עוד יותר בולט, באותו הגר שבא לפני הלל (שבת לא). ואמר לו "למדני כל התורה כולה כשאני עומד על רגל אחת, ואמר לו כל מה דעלך שני לחברך לא תעביד, (התרגום של ואהבת לרעך כמוך) ואידך, פירושא הוא זיל גמור", הרי לפנינו הלכה

ברורה, אשר אין לנו שום העדפה בכל תרי"ב המצוות ובכל המקראות שבתורה על המצוה האחת של ואהבת לרעך כמוך. כיון שבאים רק כדי לפרש ולאפשר לנו לקיים מצות אהבת הזולת על היכנה, שהרי אומר בפירוש "ואידך פירושא הוא זיל גמור", דהיינו שכל שאר התורה הם פירוש של המצוה האחת הזאת שאי אפשר לגמור מצות ואהבת לרעך כמוך זולתם.